

A9-0018/2020

29.1.2020

SUOSITUS

esityksestä neuvoston päätökseksi Euroopan raja- ja merivartioviraston Montenegrossa toteuttamia toimia koskevan Euroopan unionin ja Montenegron välisen asemaa koskevan sopimuksen tekemisestä
(06847/2019 – C9-0138/2019 – 2019/0043(NLE))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Bettina Vollath

Menettelyjen symbolit

- * Kuulemismenettely
- *** Hyväksyntämenettely
- ***I Tavallinen lainsäätämismenettely (ensimmäinen käsittely)
- ***II Tavallinen lainsäätämismenettely (toinen käsittely)
- ***III Tavallinen lainsäätämismenettely (kolmas käsittely)

(Menettely määräytyy säädösesityksessä ehdotetun oikeusperustan mukaan.)

SISÄLTÖ

	Sivu
LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI	5
PERUSTELUT	6
ASIAN KÄSITTELY ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	9
LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	10

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

**esityksestä neuvoston päätökseksi Euroopan raja- ja merivartioviraston Montenegrossa toteuttamia toimia koskevan Euroopan unionin ja Montenegron välisen asemaa koskevan sopimuksen tekemisestä
(06847/2019 – C9-0138/2019 – 2019/0043(NLE))**

(Hyväksyntä)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon esityksen neuvoston päätökseksi (06847/2019),
 - ottaa huomioon luonnoksen Euroopan unionin ja Montenegron väliseksi asemaa koskevaksi sopimukseksi (06846/2019),
 - ottaa huomioon neuvoston Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 77 artiklan 2 kohdan b ja d alakohdan, 79 artiklan 2 kohdan c alakohdan ja 218 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan a alakohdan v alakohdan mukaisesti esittämän hyväksyntää koskevan pyynnön (C9-0138/2018),
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 105 artiklan 1 ja 4 kohdan sekä 114 artiklan 7 kohdan,
 - ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan suosituksen (A9-0018/2020),
1. antaa hyväksyntänsä sopimuksen tekemiselle;
 2. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden ja Montenegron hallituksille ja parlamenteille.

PERUSTELUT

a. Taustaa

Ehdotetulla neuvoston päätöksellä on tarkoitus hyväksyä Euroopan raja- ja merivartiostoviraston (jäljempänä 'virasto') Montenegrossa toteuttamia toimia koskeva Euroopan unionin ja Montenegron välinen asemaa koskeva sopimus eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetussa asetuksessa (EU) 2016/1624 edellytetyllä tavalla. Asemaa koskevasta sopimuksesta neuvoteltiin ennen viraston toimeksiannon tarkistamista ja uuden Euroopan raja- ja merivartiostoa koskevan asetuksen (EU) 2019/1896 hyväksymistä.

Asetuksessa (EU) 2016/1624 säädetään viraston eri mahdollisuuksista tehdä yhteistyötä kolmansien maiden kanssa. Asemaa koskevan sopimuksen tarkoituksena on tarjota oikeudellisesti sitova kehys viraston operaatioille silloin, kun ryhmien jäseniä, joilla on toimivaltuuksia, lähetetään kolmannen maan alueelle. Asetuksen (EU) 2016/1624 54 artiklan 4 kohdassa säädetään nimenomaisesti, että kun Euroopan raja- ja merivartioston ryhmiä aiotaan lähettää kolmanteen maahan sellaisiin toimiin, joissa ryhmien jäsenillä tulee olemaan täytäntöönpanovaltaa, tai jos muut kolmansissa maissa toteutettavat toimet näin edellyttävät, unioni tekee kolmannen maan kanssa asemaa koskevan sopimuksen.

Asemaa koskevan sopimuksen tarkoituksena on tarjota oikeudellisesti sitova kehys, jossa vahvistetaan operaation laajuus, siviili- ja rikosoikeudellinen vastuu sekä ryhmien jäsenten tehtävät ja valtuudet. Asemaa koskevissa sopimuksissa olisi myös varmistettava perusoikeuksien täysimääräinen kunnioittaminen ja perustettava valitusmekanismit, joita käytetään perusoikeuksien rikkomistapauksissa näiden operaatioiden aikana.

Montenegron kanssa tehtävä asemaa koskeva sopimus on yksi monista samankaltaisista sopimuksista, joita on tehty Länsi-Balkanin maiden kanssa.

b. Esittelijän kanta

Esittelijä katsoo, että virallisten, oikeudellisesti sitovien sopimusten tekeminen viraston ja kolmansien maiden välisen yhteistyön puitteissa epävirallisten työjärjestelyiden sijasta on ratkaisevan tärkeää tällaisen yhteistyön avoimuuden, julkisen valvonnan ja demokraattisen valvonnan varmistamiseksi. Kaikkia tällaisia Euroopan unionin ja kolmansien maiden välisiä sopimuksia, jotka koskevat viraston ja kolmannen maan välistä yhteistyötä, olisi tarkasteltava huolellisesti, niiden olisi tuotettava lisäarvoa unionille, ja niiden olisi oltava tarkoituksensa ja sisältönsä kannalta ehdottoman välttämättömiä ja oikeasuhteisia.

Näin ollen asemaa koskevien sopimusten tekeminen on ratkaisevan tärkeää paitsi sen varmistamiseksi, että viraston operatiivinen yhteistyö kolmansien maiden kanssa on avointa ja vastuullista, myös siksi, että varmistetaan selkeät puitteet Euroopan unionin ulkorajojen valvontaa koskevalle yhteistyölle kolmansien maiden kanssa.

Asemaa koskeva sopimus, joka parlamenttia pyydetään hyväksymään, mahdollistaisi Montenegron alueella yhteiset operaatiot, nopeat rajainterventiot ja/tai palautusoperaatiot, joihin virasto osallistuu. Palautusoperaatiot koskisivat vain kolmansien maiden kansalaisia, jotka palautetaan Euroopan unionista Montenegroon.

Asemaa koskevan sopimuksen 4 artiklan mukaan jokaista yhteistä operaatiota tai nopeaa rajainterventiota varten sovitaan toimintasuunnitelmasta. Toimintasuunnitelmassa esitetään toimen operatiiviset tavoitteet ja päämäärät, ja se sisältää perusoikeuksia, myös henkilötietojen suojaa, koskevia määräyksiä.

Sopimuksen 6 artiklan mukaan viraston pääjohtajalla on valta keskeyttää tai lopettaa toimi Montenegrossa, erityisesti tapauksissa, joissa ”rikotaan perusoikeuksia, palauttamiskiellon periaatetta tai tietosuojasääntöjä”. Sopimuksen 7 artiklassa annetaan yksityiskohtaiset säännöt viraston ja sen henkilöstön rikos- ja siviilioikeudellisesta vastuusta Montenegrossa toteutetuissa toimissa.

Asemaa koskevan sopimuksen 9 artikla on perusoikeuksia koskeva määräys, jonka mukaan (Montenegroon lähetetyn) ryhmän jäsenet ”kunnioittavat täysimääräisesti perusoikeuksia ja -vapauksia, joihin kuuluu pääsy turvapaikkamenettelyjen piiriin, ihmisarvo, kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan kohtelun kielto, oikeus vapauteen, palauttamiskiellon periaate ja joukkokarkotusten kielto, lapsen oikeudet ja oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämän kunnioitusta”. Tässä artiklassa varmistetaan myös syrjimättömyyden periaatteen kunnioittaminen.

Tulevissa neuvotteluissa asemaa koskevien sopimusten tekemisestä esittelijä kehottaa komissiota arvioimaan asetuksen (EU) 2019/1896 mukaisesti perusoikeuksia kyseisessä kolmannessa maassa ennen neuvottelujen aloittamista ja ilmoittamaan arvioinnin tulokset viipymättä Euroopan parlamentille.

Avoimuuden vuoksi ja jotta parlamentti voi tehdä asianmukaisen arvioinnin asemaa koskevista sopimuksista, esittelijä kannustaa komissiota lisäksi toimittamaan parlamentille viipymättä kaikki asiakirjat, joita se tarvitsee institutionaalisessa työssään ja käynnistääkseen työjärjestyksensä 99 artiklan 1 ja 4 kohdan sekä 108 artiklan 7 kohdan mukaiset hyväksyntämenettelyt, mukaan lukien asemaa koskevien sopimusten luonnokset ennen niiden tekemistä.

Esittelijä muistuttaa, että hän on myös muiden vastaavien asemaa koskevien sopimusten esittelijä, ja toteaa, että näiden asemaa koskevien sopimusten määräyksissä on huomattavia eroja:

- vain yksi asemaa koskeva sopimus sisältää määräyksen, joka koskee tarvetta pidättäytyä toimenpiteistä, jotka todennäköisesti vaarantavat mahdolliset rikosoikeudelliset menettelyt
- asemaa koskevissa sopimuksissa on erilaiset sanamuodot viraston ryhmän jäsenten poikkeuksellisesta oikeudesta toimia kolmannen maan puolesta, mikä voi johtaa oikeudelliseen epävarmuuteen
- myöskään syrjimättömyyslausekkeen sanamuoto ei ole sataprosenttisen yhdenmukainen kolmessa asemaa koskevassa sopimuksessa
- rikosoikeudellisen vastuun osalta pääjohtajan toteamuksen (siitä tapahtuiko väitetty rikos ryhmän jäsenen hoitaessa virkatehtäviään) sitovaa luonnetta ei selvitetä kaikissa asemaa koskevissa sopimuksissa

- asemaa koskevissa sopimuksissa on eroja, jotka koskevat muiden ryhmän jäsenten velvollisuutta esiintyä todistajina rikosoikeudellisissa menettelyissä.

Esittelijä kehottaa komissiota ja virastoa raportoimaan viipymättä ja tarkoituksenmukaisella tavalla parlamentille kentällä ilmenevistä operatiivisista vaikeuksista tai eroavuuksista, jotka johtuvat näistä eroista oikeudellisessa kehyksessä.

Vaikka asemaa koskevasta sopimuksesta neuvoteltiin ja siitä sovittiin viraston edellisen toimeksiannon (asetus (EU) 2016/1624) yhteydessä, esittelijä odottaa, että kaikkia asetuksen (EU) 2019/1896 säännöksiä noudatetaan täysimääräisesti tämän asemaa koskevan sopimuksen täytäntöönpanossa, erityisesti 110 artiklan 2 kohdan osalta.

Lopuksi esittelijä katsoo, että ehdotettu asemaa koskeva sopimus on yhdenmukainen komission tiedonannon mukaisen asemaa koskevan sopimuksen mallin kanssa lopulliseen sopimukseen sisällytettävän sisällön ja määräysten osalta.

Koska tämä sopimus on tullut täytäntöönpanovaiheeseen, parlamentti pyytää, että virasto ilmoittaa sille viipymättä osana asemaa koskevan sopimuksen täytäntöönpanoa toteutetuista toimista, ja muistuttaa virastoa sen velvollisuudesta sisällyttää kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön arviointi vuosikertomuksiinsa asetuksen (EU) 2019/1896 73 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

Edellä esitetyn perusteella esittelijä suosittelee, että parlamentti hyväksyy neuvoston päätösesityksen tekstin.

ASIAN KÄSITTELY
ASIESTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA

Otsikko	Euroopan raja- ja merivartioston Montenegrossa toteuttamia toimia koskeva Euroopan unionin ja Montenegron välinen asemaa koskeva sopimus	
Viiteasiakirjat	06847/2019 – C9-0138/2019 – 2019/0043(NLE)	
Kuuleminen / hyväksyntäpyyntö (pvä)	9.10.2019	
Asiasta vastaava valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	LIBE 21.10.2019	
Valiokunnat, joilta on pyydetty lausunto Ilmoitettu istunnossa (pvä)	AFET 21.10.2019	
Valiokunnat, jotka eivät antaneet lausuntoa Päätös tehty (pvä)	AFET 6.11.2019	
Esittelijät Nimitetty (pvä)	Bettina Vollath 4.9.2019	
Valiokuntakäsittely	9.1.2020	28.1.2020
Hyväksytty (pvä)	28.1.2020	
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 43 –: 9 0: 0	
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Konstantinos Arvanitis, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Vladimir Bilčík, Ioan-Rareş Bogdan, Saskia Bricmont, Clare Daly, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Andrzej Halicki, Balázs Hidvéghi, Antony Hook, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Fabienne Keller, Peter Kofod, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Magid Magid, Roberta Metsola, Claude Moraes, Nadine Morano, Maite Pagazaurtundúa, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Sylwia Spurek, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Dragoş Tudorache, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Jadwiga Wiśniewska, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos	
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Patrick Breyer, Delara Burkhardt, Livia Járóka, Beata Kempa, Ondřej Kovařík, Kris Peeters, Karlo Ressler, Petar Vitanov	
Jätetty käsiteltäväksi (pvä)	29.1.2020	

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
ASIESTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

43	+
ECR	Patryk Jaki, Beata Kempa, Jadwiga Wiśniewska
ID	Nicolaus Fest, Peter Kofod, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
PPE	Vladimír Bilčík, Ioan-Rareş Bogdan, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Balázs Hidvéghi, Livia Járóka, Jeroen Lenaers, Roberta Metsola, Nadine Morano, Kris Peeters, Emil Radev, Paulo Rangel, Karlo Ressler, Ralf Seekatz, Tomas Tobé, Javier Zarzalejos
RENEW	Antony Hook, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Ondřej Kovařík, Maite Pagazaurtundúa, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Dragoş Tudorache
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Delara Burkhardt, Evin Incir, Juan Fernando López Aguilar, Claude Moraes, Birgit Sippel, Sylwia Spurek, Petar Vitanov, Bettina Vollath, Elena Yoncheva

9	-
GUE/NGL	Konstantinos Arvanitis, Clare Daly, Cornelia Ernst
VERTS/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Alice Kuhnke, Magid Magid, Terry Reintke, Tineke Strik

0	0

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää